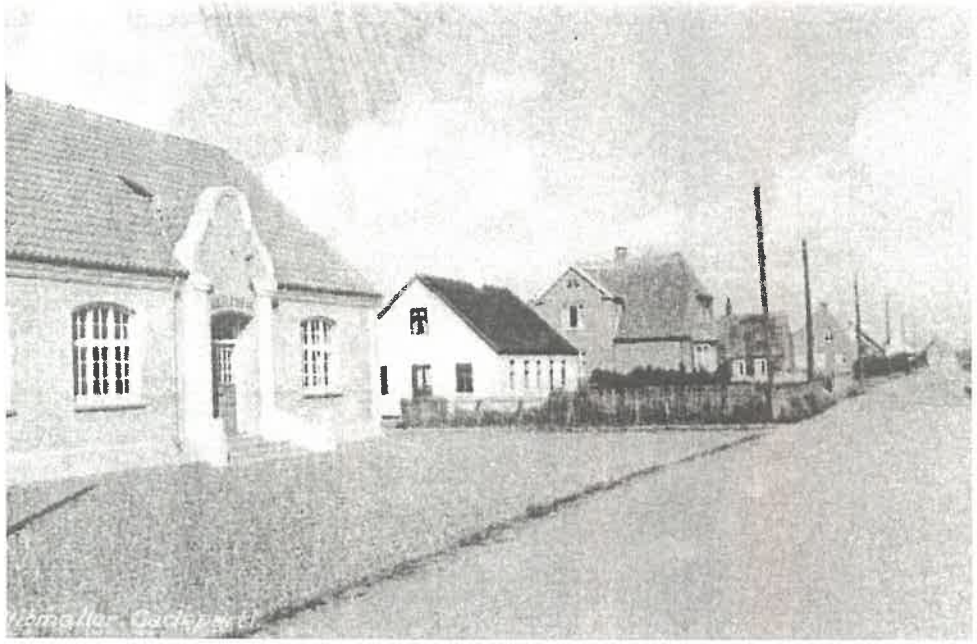

Klitmøller

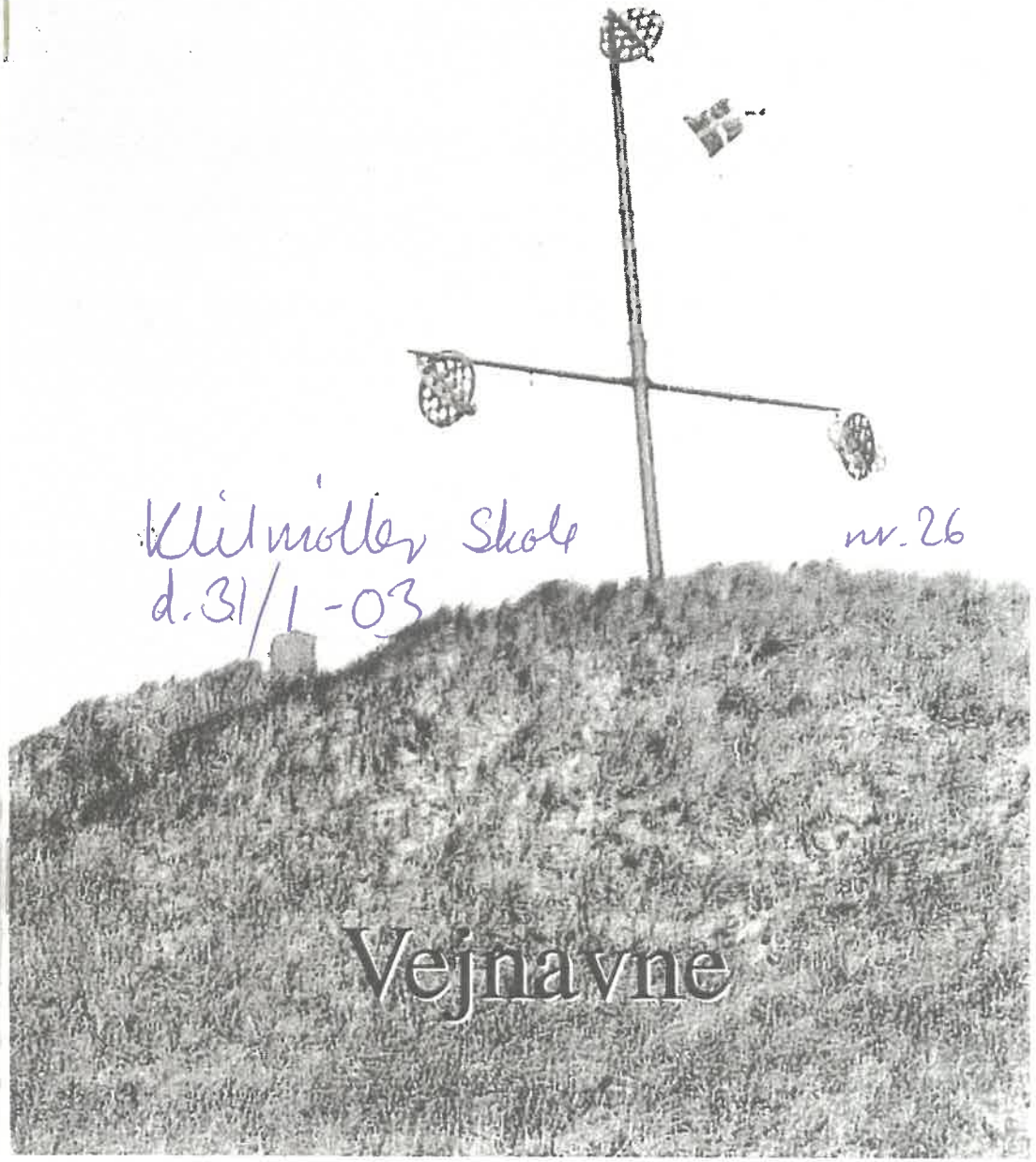

Klitmøller Skole nr. 26
d. 31/1-03

Vejnavne

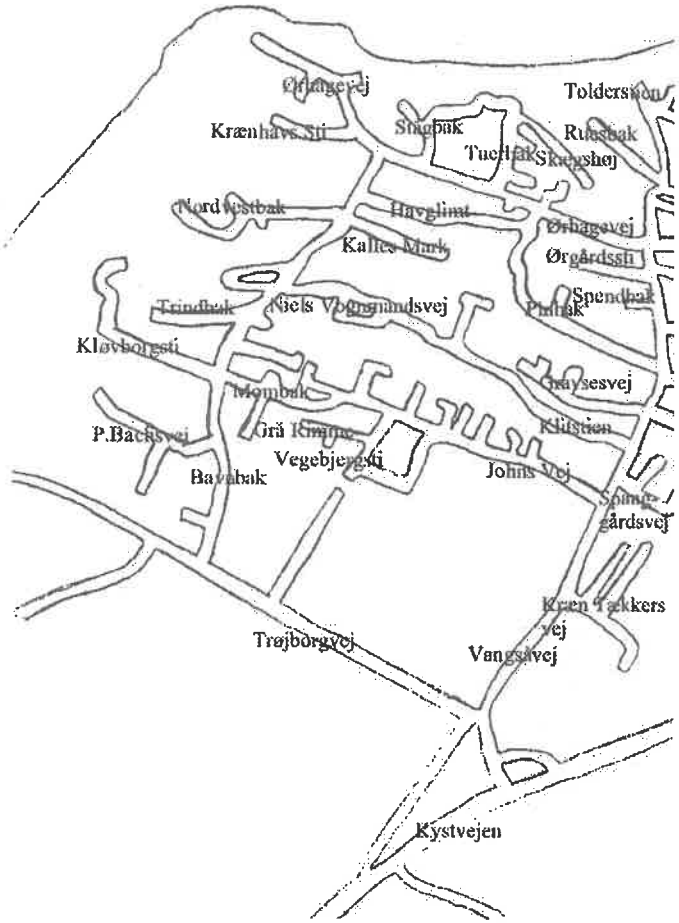

Klitmøller vest

KLITMØLLER VEJNAVNE

Preben Holler
Hans Bach
Knud Mortensen

©

2002

omslag: KL Digital
Korrektur: Alice Odgaard

Digitaltryk:
Rolstruphus Media
97 71 10 22

Tak til vores sponsorer

Sparekassen Thy, Klitmøller Afdeling
Chrishfish, Hanstholm Afdeling
Allan Dragsbæk, Klitmøller
KLDigital, Klitmøller
Hanstholm Kommune

Forord

I 2001 arrangerede Klitmøller menighedsråd og Klitmøller Borger- og Handelsstandsforening en "Klitmølleraften" i Æ'Redningshus, hvor Hans Bach fortalte løst og fast om Klitmøller. Det blev også klart denne aften, at meget af vores nyere lokalhistorie kun lever i erindringen hos vore ældre medborgere.

Vi vil gerne rette en speciel tak til afdøde Svend Iver Dragsbæk og Jørgen Christensen, for deres store arbejdsindsats og iderigdom i forbindelse med deres arbejde ved vejnavngivningen tilbage i 1972. Det var deres store viden og stædighed, der gjorde, at vi idag kan glæde os over navne som Mads Post vej og P. Madsens gang, navne der helt tydeligt har dybe rødder i vores lokalhistorie.

Vi vil også gerne rette en tak til vore sponsorer og de frivillige der gennem deres store engagement har muliggjort udgivelsen af dette hæfte.

Klitmøller Menighedsråd og
Klitmøller Borger- og Handelsstandsforening

Indledning

Klitmøller er en gammel fisker- og skudehandlerlandsby. Jorden tilhørte forskellige gårde bl.a., Ulstrup Herregård, Kølbygård, Nebelgård, Vandetgård, Vester Vandet Kirke, og beboerne i Klitmøller var fæstebønder og strandmænd. Selve byen synes grundlagt og vokset op omkring åen og de møller, der i gammel tid, sammen med fiskeriet, var selve grundlaget for livet herude i klitten. Fiskeriet blev drevet både på havet, åen og søerne. Selve skudefartens betydning for byens vækst og de markante slægter er beskrevet mange andre steder, men da en del af slægtsnavnene stammer fra denne tid, er det vigtig at forstå betydningen af denne samhandel med Norge og Tyskland. Bedst kan det jo nok illustreres ved, at der i 1616 blot var 10 husstande i byen, og det var i 1787 vokset til 77 hustande med 343 indbyggere. Efter skudefartens ophør var det fiskeriet og søfarten, der blev de vigtigste erhverv for byens borgere.
Selve navnet Klitmøller fortaber sig i fortidens skygger. Det nævnes første gang i 1400 tallet og stammer formentlig fra skudefartens tid, hvor folk valfartede til møllerne i klitterne, og derved blev stedet hurtigt kaldt Klitmøller.

Vejnavne i Klitmøller

Man kan i dag læse meget om Klitmøllers lokalhistorie, blot ved at spadsere en tur gennem byen og kigge på vejskiltene. Egentlig planlagde Hanstholm kommune i 1972 at give vejene navne efter fugle og fisk, men nogle mølboer var af en anden mening, og en tre mands gruppe bestående af Svend Iver Dragsbæk, Jørgen Christensen og Hans Bach udarbejdede de nuværende navne ud fra Klitmøllers historie. Mange af navnene er knyttet til de karakteristiske klitter, gamle stednavne eller markante personligheder. Desværre har det ikke været muligt at opspore de originale begrundelser for alle vejnavnene.

Det var en stor opgave, som denne gruppe havde taget på sine skuldre, og de pålagde sig selv nogle enkelte, men strenge restriktioner. Hans Bach skildrer arbejdet således i dag:

"Jeg må nok sige, at vi havde fået næsten helt frie hænder af Hanstholm kommune til opgaven. Når vi ser på resultatet, søgte vi at bruge steder og personer som udgangspunkt. Vi var samtidig enige om, alle tre, at veje ikke skulle navngives efter nulevende personer.

Det gav selvfølgelig en del grublerier, og jeg husker, vi i særdeleshed diskuterede længe, om vi skulle bruge slægtsnavnet Dragsbæk. Svend Dragsbæk, der havde en enorm indsigt i slægtsforskning og havde tilbragt mange timer i landsarkivet i Viborg, kunne jo fortælle om den store slægt Dragsbæk, hvor "stamfaderen" møller Christen Olufsen i 1615 flyttede fra Dragsbech i Thisted til Klitmøller og grundlagde en slægt, der skulle blive meget markant på egnen. Hans barnebarn Poul Olufsen Dragsbech (1647-1672) ejede, ifølge egne opgivelser til skatteväsenet, på et tidspunkt 21 ejendomme, der tilsammen udgjorde 54 tønder hartkorn. Hans søn fik den største gård i Vester Vandet: Vandetgård, og datteren Helle Poulsdatter fik den gamle herregård Momtoft øst for Thisted.
Svend Iver Dragsbæk holdt stædigt fast på, at navnet Dragsbæk ikke skulle indgå i noget vejnavn, så længe han levede. Han ville ikke have, at nogen skulle opfatte hans engagement i opgaven som værende med formål at blive vejopkaldt."

Et andet markant slægtsnavn i Klitmøller er Mortensen. Her var der både sømænd, handelsmænd og bådebyggere. Nogle af de mest kendte var amtsrådsmedlem Niels Immmersen Mortensen og bådebygger P. Mortensen. Bådebygger P. Mortensen var vel en af de mest benyttede på vestkysten, når vi taler om klinkbyggede kystbåde op til 26 fod i køl, og han byggede i sin tid omkring 100 både, når vi regner alle størrelser med.

Det der med navneopkald har for nogle mennesker en endog meget stor betydning, og et eksempel kender de fleste danskere vel. Nemlig da udenlandsdanskeren Brask Thomsen ville donere 100 millioner kroner til Københavns kommune, hvis de ville omdøbe Vesterbrogade til Brask Thomsens gade."

I kystnære områder som Klitmøller er der forholdsvis mange gamle stednavne. Det hænger sammen med, at mange af de specielle klitformationer blev brugt af de gamle fiskere som landmærker til de gode fiskepladser. Et af de ældste og mest nøjagtige metoder til stedbestemmelse på havet. Hvor vi i dag bruger vejnavne og husnumre til stedbestemmelse i området, brugte vores forfædre stednavnene og verdenshjørnerne til orientering og kunne nøjagtigt fortælle andre, hvor dagligdagens hændelser var sket udfra stednavnene og retningen derfra. Således dagligbrug af verdenshjørnerne Naer, Østen, Sønden og Wejsten, gav sig også udslag i tilnavne, hvis to personer havde samme fornavn - ja så hed de altså Øster Peter og Wejster Peter, og således vidste alle, hvem man talte om.

Ajs Mølls vej

Opkaldt efter sømand, fisker og jordbruger Anders Jensen Krogh, kaldet Ajs Møll (1841-1924), gift med Juliane Hansen. De ejede Matr. nr. 69. Huset er nu nedrevet.

Baunbak

Opkaldt efter bakken Baunbak. Navnet er en gammel overlevering og stammer sandsynligvis fra, at der fra gammel tid har været tændt signalblus(baune) for skibsfarten på denne høje klit. En baune er en brændestabel på et højt punkt, der blev tændt, når der var fare på færde.

Brandisvej

Opkaldt efter husmand, skipper og skudeejer Peder Christensen Brandi (1695-1775). Gift første gang med Kirsten Mortensdatter og anden gang med Kirsten Andersdatter Krog. De boede Vangvej 30. Peder ejede en fjerdepart i sandskuden "Enigheden". Man kender ikke det nøjagtigte udseende af sandskuderne, men billedet på uret i Vester Vandet Kirke er det tætteste, man kan komme.

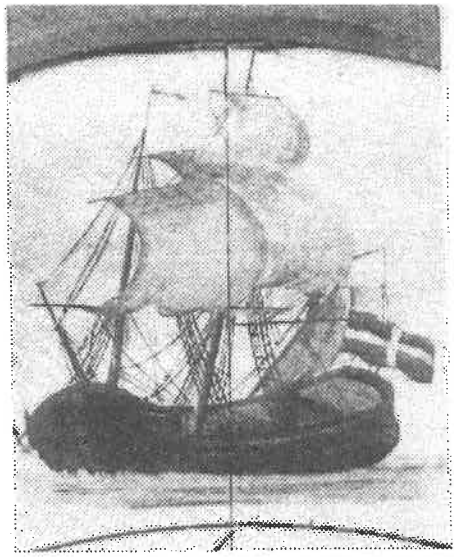

Billede fra kirkeuret i Vester Vandet Kirke

Stedet blev overtaget af sønnen husmand og skipper Anders Pedersen Brandi (1750-1821), gift med Karen Jensdatter Frost. Deres søn husmand og søfarende Jens Christian Andersen Brandi (1783-1860), gift med Kirsten Mortensdatter Frost overtog senere stedet.

Bjergstien

Navnet kommer måske fra bakken "Æ'bjærg", eller fra at det var velbjærgede folk, der boede i huset ved stien.

Bolwigsvej

Opkaldt efter toldkontrollør Carl Lauritz Bolwig (1806-1875), gift med Ingeborg Trane. De ejede Matr. nr. 12a og 12c. Carl Bolwig blev senere forbjerger og leder af redningsstationerne i Klitmøller, Hansted og Vorupør. Som strandkontrollør i Klitmøller var der meget at se til. Foruden skibene fra Klitmøller var der både skibe fra andre pladser langs kysten og norske skibe, der anløb stranden for losning og lastning af varer. En strandkontrollør skulle føre tilsyn med lastning og losning af skibene og foretage toldbehandlingen (måle, veje og værdiansætte varerne). Ved strandinger skulle han overvåge bjergningen af skib og ladning, samt endvidere veje, opmåle og værdiansætte ilanddreven gods. Alt i alt mere end nok til at holde en mand beskæftiget.
Skipperne var ikke altid lige interesseret i toldkontrollørens tilstedeværelse ved losningerne, og der blev ligefrem etableret vagter i klitterne, der kunne varsko skibene, når Carl Bolwig red ud på sine inspektionsrunder.
Det var dog som redningsmand, at Bolwig blev rigtig anerkendt. Han havde indtil 1865 deltaget i redningen af 258 personer, og han blev hædret med dannebrogskorset, fortjenstmedaljen af sølv, ridder af Dannebrog samt den svenske medalje for berømmelige gerninger. Han var forøvrigt den første i Danmark, der afprøvede raketapparatet fra stranden i Klitmøller. Frimurerlogen i København skænkede i 1874 et raketapparat til brug i Klitmøller. Bolwig havde, på en tur til England, set raketapparatet demonstreret og havde udvirket, at den kom til Klitmøller.
Carl Bolwig boede i en 4-længet gård, der lå lige nord for det nuværende kraftvarmeværk. Ved indgangen til gården var der placeret en

hvid galionsfigur, der kunne virke skræmmende i mørket. Det fortælles, at specielt postbuden var noget betænkelig ved denne figur. I huset brugtes den blå stue til opbevarelse af lig. Huset nedbrændte omkring 1950.
Bolwig var også en fyr med megen lune og det fortælles, at han havde fortalt "Roed", bjerger Chr. Olesen, der var god til at bande, at jorden ville gå under på en bestemt dag. Roed bad, da dagen nærmede sig, om fritagelse for strandingsvagt for at være hos konen på denne sidste dag. Da de næste dag mødtes på stranden, og jorden stadig bestod, var Roeds bemærkning: "Vi slap den onde lyneme, hr. kontrollør".
En anden gang narrede han et bjegningsmandskab, der sad nattevagt ved et strandet skib. Da Bolwig kom på inspektion hen på natten, spurgte folkene efter sukker til kaffen, og Bolwig fortalte da, at der var sukker i en af tønderne fra lasten, og der kunne de bare forsyne sig. Da Bolwig senere igen kom til havet, kunne han ikke se nogen fra bjergningsmandskabet, og han kaldte derfor på dem. Formanden Mads Kjær, der sad med bukserne om hælene, svarede ham ude fra de mørke klitter. På spørgsmålet om, hvor de andre var, svarede Mads rasende: "Hvad ve æ - æ tænker de sidder rundt i æ klitter". Forklaringen var, at tønden indeholdt engelsk salt (stærkt afførende) og ikke sukker, hvad Bolwig så udmærket godt vidste.

Clemmessti

Opkaldt efter husmand og fisker Clemmen Willadsen Momtoft (1790-1873), gift med Maren Andersdatter Møll. De ejede Matr. nr. 53 (ved Krovej), huset er revet ned. De havde fem sønner og tre døtre, alle sønner druknede på havet. Clemmen var sammen med en anden udtaget til soldat under napoleonskrigen. De skulle derfor gå den lange vej til Paris for at lade sig indrulle i hæren. Da de efter halvandets års vandring nåede frem til Paris, var krigen slut, og de måtte gå hjem igen med uforrettet sag.

Gravsesvej

Opkaldt efter skipper Otto Graversen Nørgaard Vangvej 21.
Otto Graversen Nørgaard var først gift med Dorthe Jørgensdatter og anden gang med Dorthe Christensdatter Møller Hausgaard. Ved enden af vejen finder man også Gravsens rende, grøften der går gennem

klitterne. Når mølboernes jagtgeværer var blevet fortroldede, var det eneste brugbare middel at lægge dem i Gravsens rende i 3 dage, så vandet kunne rense løbet.

Vangvej 21

Grå Rimme

Rimmer er de spor, der efterlades af en vandreklit. Når en klit vandrer, udhules klitten ved, at sandet blæses dels over toppen og dels til siderne, således bliver klitten bueformet. Rimmer er således spidserne af buen, dvs. de små parallelle klitter der bliver dannet af det overskydende sand fra vandreklitten. Disse rimmer betegnedes med forskellige farver afhængig af bevoksningen på rimmerne. Således betyder grå rimme, parallelle spor efter en vandreklit, der er bevokset med en grå vegetation - som f. eks. sandskæg, graaris, lav etc.

Havglimt

Dette skønne navn er givet til vejen fordi, der hvor vejen møder Pinbak, kunne man se et lille glimt af havet. Det var også på tale at kalde vejen for muslingevej, fordi de fleste veje i Klitmøller er fundered med muslingeskaller. De stammer fra dengang, næsten alle fiskerne fra Klitmøller brugte muslingekroge. Fiskerkonerne åbnede, hjemme i privaten, de friske muslinger og agnede krogene med selve muslingen, og skallerne blev så kørt ud i vejen. Det kunne i de varme måneder godt være en oplevelse for lugtesansen at gå tur i vores lille by. Så det navn har vores kommune i skuffen til en anden god gang.

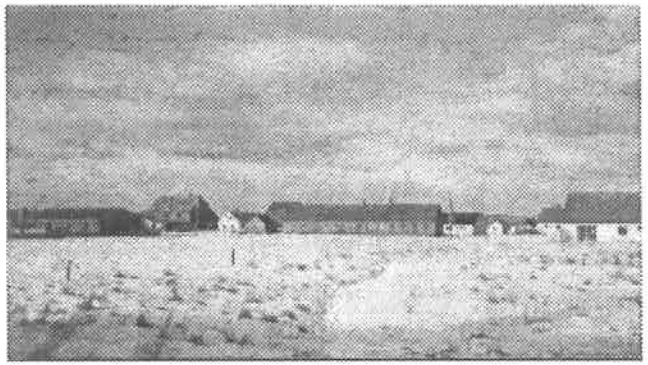

Havglimt 29

Johnsvej

Opkaldt efter fisker John Christian Jensen Vangsgaard, 1904-1977. Gift med Alma Louise Vangsgaard. De boede på Johns vej 3.
Egentlig er stavemåden forkert, idet mange nu udtaler vejnavnet som Djonsvej, og det er rettelig Jonsvej. John Vangsgaard og andre med navnet John i Klitmøller er nemlig altid blevet kaldt Jon.
Jon fiskede i mange år med kystbåden Neptun, hvorfra de drev krogefiskeri, vodfiskeri og fiskeri med hummertejner.

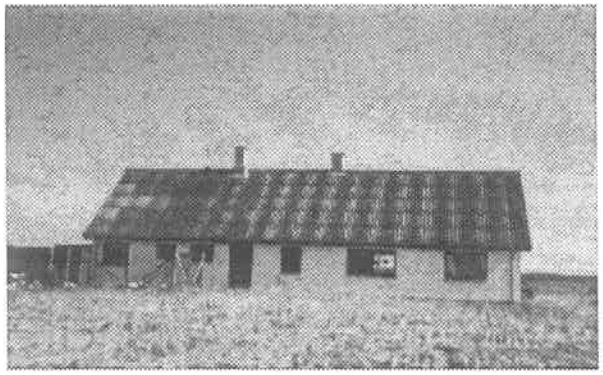

Johns vej 35

Kalles Mark

Navngivet af Hanstholm kommune der købte marken af Karl Nielsen (1926-1981), kaldet Kalle Wugnmann. Kommunen udstykkede marken til helårsgrunde. Kalle Wugnmann kørte fisk op fra kystbådene på stranden til fiskepakhuset med sit hestespand. Kalle boede i det nuværende Æ'Lystøberi.

Karbak

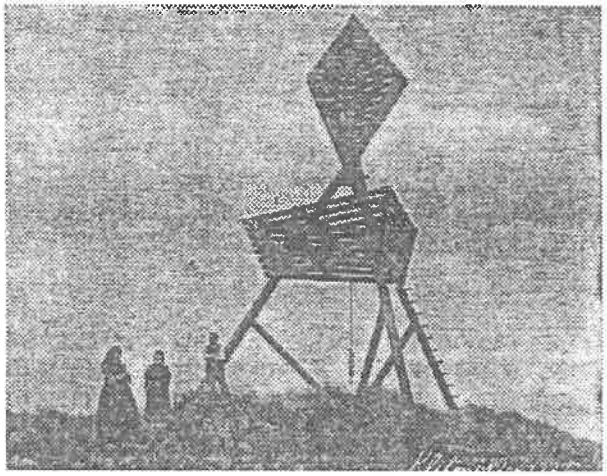

Kaben 1897

Den korrekte stavemåde for vejen er egentlig Kabbak, idet der på Karbak, den lange høje klit mod havet, indtil stod 1925 en Kabe, et sømærke, til vejledning for skibsfarten. Mærket blev passet af strandfoged Poul Odder der ikke boede langt fra klitten. Han var en meget fremtrædende person og tillige fysisk veludrustet, både hvad angår højde og drøjde. Sømærket blev inden sit endeligt flyttet tre gange på grund af havets erosion af klitten.
Karbak er i selv i dag et markant kendemærke for Klitmøller og indgår i Klitmøller Borger- og Handelsstandsforenings logo.

Kjærkbak

Opkaldt efter klitten Kjærkbak, der ligger ved denne vej. På Kjærkbak var der en flagstang, som blev brugt, når der var en læge (DocHor) i Klitmøller. Når lægen kom til byen, hejste man et sort flag! Ordren til flaghejsning kom fra Klitmøller telefoncentral, der altid havde en stafet klar.
Det fortælles, at Anders Clemmensen, der var belgøjet, ofte stod på bakken. En dag kom der et par københavnere, der arbejdede i området, op til ham og berømmede den gode udsigt. Anders sagde så, at udsigten var meget bedre oppe fra toppen af masten, ja man kunne sågar se, hvornår toget kørte fra Sjørring. En af københavnerne tog mod til sig og kravlede op i toppen af masten. Da råbte han ned til Anders: "Jeg kan da hverken se tog eller Sjørring". Hvortil Anders svarede: "Næ, men du har da heller ikke nogen køreplan med op".

Klitstien

Opkaldt efter klitten Æ'hawklit. En klit dannes af flyvesand, tørt strandsand, der føres af vinden ind over land. Her vil flyvesandet aflejres ved en lille busk, en stor sten eller andet og danne en tungehøj. Når busken er dækket til af sand, vil selve klitdannelsen starte, idet sandet vil lejre således, at læsiden vil få en hældning på ca. 30°, og vi står således ved begyndelsen til en klit. Denne regelmæssige form på en klit vil vi kun se på nydannede klitter. På ældre og højere klitter vil vegetationen og terrænforholdene påvirke formen af klitten.

Kløvborgsti

Dette sted har fra gammel tid altid heddet Kløvborg (iflg. gamle sognekort Matr. no. 21) og ligger i Sibirien. Sibirien er en lokal fællesbetegnelse for Kløvborg, Vegebjerg og Trøjborg, og dette mærkelige navn, opstået i folkemunde, kommer højst sandsynligt fra, at området lå langt fra alfarvej.

Kobbelsti

Det har ikke været muligt at finde en entydig begrundelse for dette vejnavn, men det kan måske stamme fra, at der ved kroen på et område blev koblet hestespand sammen til at transportere varerne fra skude-

farten ud til de forskellige byer, eller at den gamle sti koblede nogle vigtige områder sammen. Der er dog også ifølge gamle optegnelser en klit, der hedder Kobbelbak, men vi ved desværre ikke, hvor den ligger. Altsammen rent gætteri, da der ikke har kunnet spores nogle aner med navnet Kobbel, og ingen anden forklaring synes at stemme med området.

Krovej

Opkaldt efter Klitmøller Kro. Stedet, der har en lidt speciel historie, var i 1788 ejet af Oluf Dragsbech og fæstet af skipper Christen Christensen Brandi (1761-1788), gift med Inger Christensdatter Dragsbech. Hun blev i 1790, efter to års enkestand, gift med skipper og reder Peder Nielsen Møller.
Han druknede i 1794 og Inger blev gift med Nicolaj Nielsen Skaarup, der kom fra Vestervig sogn. De solgte stedet i 1797 til skipper og reder Christen Pedersen Nordentoft.

Grundlaget for kroen var jo de driftige købmænd fra hele omegnen, der kom til Klitmøller i deres hestetrukne køretøjer for at gøre en god handel med skudeskipperne. Når disse købmænd fra nord og syd mødtes - så gik snakken, og kroejerne har uden tvivl tjent en god skilling ved hele tiden at sørge for, at glassene var fyldt op. Denne megen snak medførte ofte, at købmændene først drog hjemover dagen efter, så der var grundlaget for udvidelse af kroen.

Christen Pedersen Nordentoft solgte kroen til skudeejer og skipper Niels Christensen Nordentoft (1808-1877), gift med Zidsel Madsdatter Brandi. De blev de første officielle kroejere i Klitmøller, da de i 1834 fik krobevilling. De solgte kroen i 1866 til deres datter Jensine Nordentoft og svigersøn Niels Christian Poulsen.
Niels og Jensine Poulsen solgte i 1880 til Otto Hausgaard, der ombyggede et gammelt pakhus, ca. 100 meter østfor, til en ny kro, og i 1885 byggede han en ny sal til kroen. Denne nye kro blev bygget til badegæsterne, der var begyndt at komme til byen. Han havde ligeledes etableret badehuse på stranden til sine badegæster. Otto Hausgaard var gift med Elise Pouline Skak.

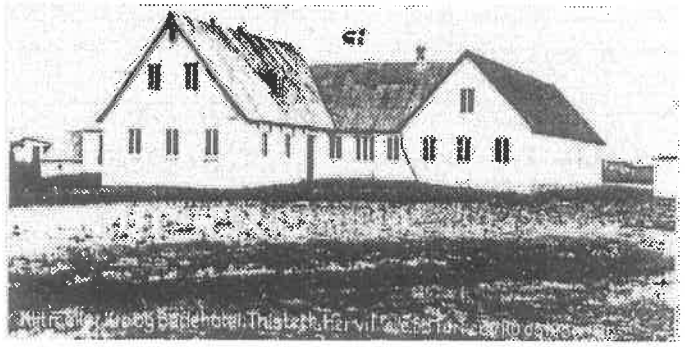

Kroens konstruktion vidner om velstanden i skudefartens tid, da midterfløjen er opført af teglsten, hjembragt som ballast af sandskuderne. Nordfløjen blev opført af gamle nedbrydnigssten.
Ca. 1908 udvidedes kroen med den sydlige fløj. Her blev der indrettet gæsteværelser til "de fine folk", der specielt om sommeren kom agende til Klitmøller i flotte hestetrukne køretøjer.

Disse fine folk var badegæster fra de større byer. De kom med toget til Thisted, hvor de lejede en vogn til videre transport.
Kroen, med de mange fremmede på besøg og de mange overnatninger, kan vel siges at være den første spæde begyndelse på turismen i Klitmøller.
Kroen ejes nu af Niels og Helle Odder og drives som vandrehjem. Navnet er ændret til Strandgården.

Krænhavssti

Opkaldt efter fisker Christian Larsen (1824-1917). Ved denne vej ligger også Kræn Havs bak.

Kræn Tækkerssti

Byens tækker Kristian Jensen Dahl (1904-1972) boede Kræn Tækkerssti 17. I folkemunde blev han mest kaldt Kræn Dåhl. Det var også på tale at kalde vejen Jens Stærk's vej, da han også boede i området.

Kvadderkjær

Opkaldt efter det gamle stednavn på stedet. Navnet er nævnt i kort fra 1789. Ved Kvadderkjær 25 ligger Klitmøller ålekiste, der i 1600 tallet tilhørte Nystrup gods.
En ålekiste er et gammelt redskab til fangst af ål. Iflg. Salmonsens Konversationsleksikon: "Aalekiste, et redskab til at fange aal, benyttes baade i mindre vandløb eller bække i en meget primitiv form som en kasse, stillet på tværs i løbet, hvori aalen under sin vandring opfanges, og i de større vandløb, hvor de i reglen anbringes ved møller eller fabrikker paa saadanne steder, hvor der er større vandkraft end den, der benyttes til driften af fabrikken. Her er der sluser anbragte tværs over løbet, og naar disse aabnes (mere eller mindre efter forholdene), styrter vandet igennem dem ud i et kasseformet rum med plankebelagt gulv og foran et gitterværk af træ. I gulvet er en firkantet aabning, der fører ned til en gennemhullet fangstkasse, som optager den fisk, navnlig aal, som følger med vandet gennem de aabne sluser."
Der har været store uoverensstemmelser mellem de lokale mølboer og godsejerne om retten til at fiske ål og andet fisk i Klitmøller å. Der har således været flere påtaler ved retten for ulovligt ålefiskeri i ålekistens vand. Den 8. november 1781 blev 12 mænd paagrebet under aalefiskeri østen for aalekisten af Nystrups mænd. De blev indstævnet for Hillerslev - Hundborg Herreders ret, og 11 vidner var indkaldt for at få belyst sagen. Sagen sluttede med dom i 1784, der i hovedsagen gav Nystrup manden ret, uden at de anklagede dog straffedes for deres ulovlige aalefiskeri.

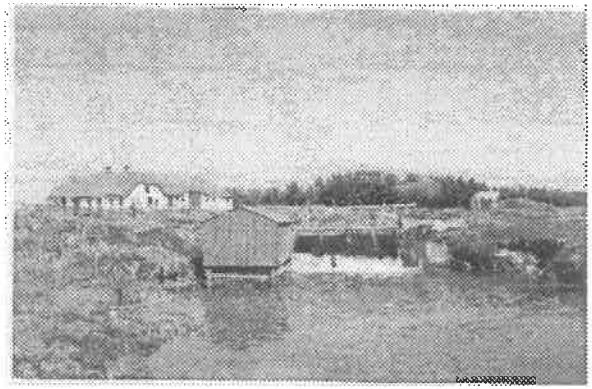

Ålekisten 1990

Klitmøller Ålekistelaug er den ældste forening i Klitmøller. I 1813 købte 3 mølboer ålekisten af Nystrupgård, og i 1821 overgik ejendoms- og brugsretten til Ålekistelauget, hvor ejerne af samtlige matrikler mellem 3 og 71 i Klitmøller var fødte medlemmer. Således blev ålekisten delt op i 74 andele. Senere i 1800 tallet blev ålekisten bortforpagtet for den nette sum af 150 rigsdaler om året. I samme periode skænkede hver andelshaver 2 mark årligt - til bygning af en kirke i Klitmøller.
Idag er der 49 andele i ålekisten, og de ejer ålekisten og området omkring. Der er offentlig adgang til dette dejlige område, der indbyder til en frokosttur i det grønne. Foreningens hovedformål idag er, at varetage ålekistelaugets interesser - matr. nr. 75 og 76 samt som historisk forening, deltage i forhold af almen historisk interesse for Klitmøller by og beboere.

Den største gård i Klitmøller, ejet af Christian Hausgaard, lå også i dette område. Gården, der var bygget af norsk tømmer, blev revet ned i 1890.

Lars Badskjærsti

Opkaldt efter strandfoged og "klog mand" Lars Christensen Blach (1726-1793), gift med Inger Olufsdatter Dragsbech. Han blev kaldt Lars Badskjær, et tilnavn, der viser, at han har virket som "klog mand", en ulærd doktor, i Klitmøller.

Liusborgsti

Opkaldt efter området der blev kaldt Liusborg vand. Optegnet i kort fra 1789.

Lyngstien

Området er et kæmpeareal beklædt med lyng. Hedelyngen (Calluna vulgaris) er en karakterplante på tørre og næringsfattige arealer i klithederne. I kyst-klitterne finder man derimod ikke lyngen, da det højere næringsindhold her bevirker en kraftig vækst af græsser, som udkonkurrerer lyngen. Hedelyngen blomstrer i august og september med rødviolette blomster. På samme måde, som i de store jyske hedeegne, har hedelyngen tidligere været afgørende for befolkningens levemuligheder i klitområderne. Hedelyngen blev blandt andet brugt til græsning og vinterfoder for husdyrene, mens lyngris og lyngtørv blev anvendt som brændsel.

Hedelyngen har en naturlig levealder på 30 - 40 år, og den tidligere udnyttelse af lyngen har derfor sørget for en løbende foryngelse. Da lyngen nu ikke længere udnyttes, ser man mange steder en tydelig tilbagegang i udbredelsen, og lyngen dør af alderdom. For at bevare lyngen forsøges der nu med forskellige former for hedepleje, som f.eks. slåning eller kontrollerede afbrændinger af lyngen. Disse plejeformer bevirker, at lyngen kan sætte nye skud, og lyngens frø kan spire. Især på afbrændte arealer kan man se en kraftig fremspiring af nye lyngplanter.

En anden, almindelig lyng er den noget mindre Klokke-Lyng (Erica tetralix), som vokser på de fugtige dele af klitheden. Klokkelyngen, der har nikkende, rosenrøde blomster i juli - august, har ikke haft den samme økonomiske betydning som Hedelyngen.

Mads Postvej

Opkaldt efter daglejer og post Mads Christensen, gift med Karen Madsen. De boede Matr. nr. 62d, Skolestien 13. Mads blev i daglig tale kaldt "kvægpøt" eller "Mads Post". I en folketælling fra 1860 står der om Mads, at han var daglejer og gik post til Thisted to gange om ugen. Han var Klitmøllers første postbud, og når der ikke har været kørelejlighed gik han på sine ben den lange vej frem og tilbage to gange om ugen. Men, hvem ved, måske har der ikke været brev hver uge til vores lille by.

Michel Broesvej

Opkaldt efter husmand, fisker og skipper Michael Pedersen Broe Holler 1802-1873, gift med Zidsel Pedersdatter Brandi. Han sejlede som sætteskipper på briggen "Peter & Ane". I 1886 ansøgte han, sammen med tre andre, indenrigsministeriet om fritagelse for skatter på deres jorder, som var ødelagte af sandflugten. Navnet Broe stammer måske fra området ved Åbo, hvor de fastboende ved broen kunne opkræve afgift for benyttelse af broen af de folk, som kom syd fra.

Michel Wester

Michel Wester (1742-1823), gift med Kirstine Marie Christensdatter Brandi (1759-1805), var antagelig byens første fastansatte lærer. I 1788 var han selvejer på det sted, der i 1813 blev til Matr. no. 32, det nuværende Klitmøller Camping.

Skipper og skudeejer Peder Christensen Hausgaard, Kirstines søstersøn overtog ejendommen. Han blev i 1816 gift med Mette Christensdatter Dragsbech. Deres søn postkører, købmand og avlsbruger Peder Christian Pedersen Hausgaard overtog ejendommen i 1874. Deres søn Peder Hausgaard gift med Ane Marie Jensen overtog senere ejendommen. Ane Marie var som ung husbestyrerinde på naboejendommen Matr. 34 hos købmand Marcus Jensen, der var hendes onkel. Marcus Jensen var ugift og efterlod Matr. 34 til Ane Marie. Peder, og Ane Marie flyttede til Matr. 34 og stuehuset på Matr 32 blev revet ned, og Matr 32 og 34 blev lagt sammen. Laden, der var den sidste del af ejendommen på Matr. 32 blev revet ned omkring 1920.

Mombak

Området hedder i folkemunde Mombak, men selve oprindelsen til navnet fortaber sig i historiens glemsel.

Klitrækken, som løber øst-vest mellem Niels Vognmandsvej og vejen Mombak, hedder Mombak og danner grænse mellem det egentlige Klitmøller og Sibirien.

Møllebakken

Området med selve Møllebakken tilhørte Østermølle, der ironisk nok ikke havde ret meget jord ved åen, hvor den lå - tæt på Strandfogedvej 5. Vejen har navn efter den lille bakke på Ørhagevej, bakken hed "Æ hyw å æ vaes". Dette navn blev efterhånden fortrængt af navnet møllebakken, bl.a. efter en forretning på stedet. Vejen er senere næsten udjævnet og er nu svær at genkende som en bakke.

Nordvestbak

Vejen fører til den karakteristiske høje klit Nordvestbak. Af navnet kan man se vigtigheden af orientering via verdenshjørnerne. Navnene på klitterne blev meget brugt af redningsvæsenet og toldvæsenet til nøjagtig stedbestemmelse af en aktuel stranding, og de havde således nøjagtige kort, hvor disse klitter var indtegnet.

Niels Vognmandsvej

Niels Nielsen (1883-1946). Kalle Wugnmanns far, se Kalles mark. Niels "vognmand" Nielsen drev et lille vognmandsfirma med hestevogn fra stedet. Han kørte mest med brændsel fra Nystrup plantage og lidt grus- og sandkørsel fra stranden.

Oddersvej

Der er to mulige forklaringer på oprindelsen til dette vejnavn.
Enten er det den eneste vej med et dyrenavn, men dog opkaldt efter fisker og redningsmand Kyora Odder, der ejede jorden hvor vejen går, men da ingen veje blev navngivet efter nulevende personer, og Kyora stadig levede - blev det altså til Oddersvej, det var da genialt!
Eller vejen er opkaldt efter Skipper, fisker, bådformand, opsynsmand og strandfoged Poul Christensen Odder (1865-1944). Poul Christensen Odder var endvidere formand for Enkeunderstøttelseskassen af 1893 i Thisted Amt og medlem af bestyrelsen for Dansk Fiskeriforening. Han ejede gården – Karbakhus – som han overdrog til sin næstyngste søn, Kyora Odder.
Faktisk er det sådan, at før vejene officielt blev navngivet, blev vejen der gik fra Møllebakken og ned til Karbak, i folkemunde kaldt Poul Oddersvej, efter Poul Christensen Odder.

Otto Madsens vej

Var oprindelig en del af Pinbak, men det gav en hel del problemer for vores turister. Hanstholm kommune bestemte i 2002, at Pinbak skulle deles og lukkes ved spejderhuset. Strækningen fra Ørhagevej og til spejderhuset skulle kaldes Otto Madsens gang. Fisker Otto Madsen (1889-1960) havde flere jobs for Klitmøller Fiskeeksport, bl.a. som petroleumsmand, hummermand og den første spilmand. Som hummermand havde han opsyn med hyttefadene, der lå forankrede i "Æ Kiel" ved Æ Westerknak, Æ Westerknak er stensætningen lige vesten for landingspladsen. Som spilmand betjente han spillene, når bådene skulle i vandet, eller når de landede efter endt fiskeri.
På et andet punkt var Otto virkelig foregangsmand. Ved sin bolig tilplantede han i halvtredserne 3000 m2 hede- og sandjord med træer. Med granrafter, gamle plader og vodtov fik han skabt læ for vestenvinden, så træerne kunne gro, og mange er i dag 7-8 meter høje.
I dag er det en herlig plet for mennesker og dyr. Måske har Otto læst Hans Hansens digt: Plant et træ:

Plant et træ for dig selv og din næste
sæt en rod i sandet eller muld
Når træerne grønnes, så vil vi feste
for træer er langt mere værd end guld

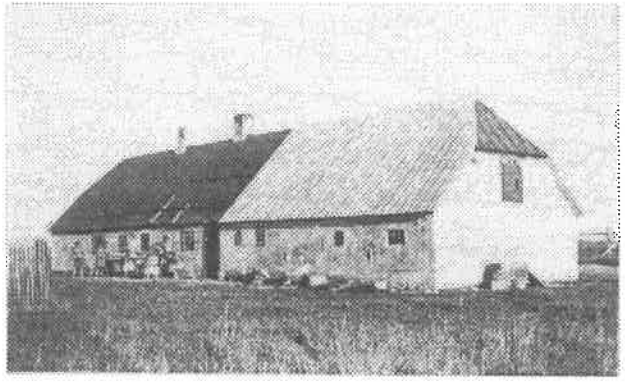

Otto Madsens hus. Pinbak

P. Bachsvej

Opkaldt efter fisker, styrmand og sognerådsmedlem Peder Pedersen Bach (1873-1957), gift med Marie Hansune Bach. Peder fiskede i 7 år med damptrawler fra Hull, og derfor talte han engelsk, et sprog som mange beherskede i det lille fiskersamfund. Han byggede huset, der står i dag Baunbak 42.

P. Boelsensvej

Opkaldt efter skipper og skudeejer Peter Bollesen Holler (1778-1829) gift med Mette Michelsdatter Broe, de boede Matr. nr. 43, tidligere ejet af Mettes forældre.

Huset på matr. no 43

Dette meget gamle hus, opført før 1787, blev desværre revet ned for få år siden for at give plads til et nyt sommerhus. De tilhørende jorder ligger nu i havet. Peter var en meget aktiv skipper og deltog i den ældgamle traditionsrige skudefart fra Klitmøller. I sine sidste aktive år sejlede han dog mest fra Vigsø, da skudefarten fra Klitmøller langsomt ophørte.
Ægteparret fik 10 børn, hvoraf 3 døde som små, og 3 omkom som unge ved forlis på havet. Sønnen Peder Pedersen Holler (1817-1890) blev strandfoged, formand for bjærgelauget og leder af det nyoprettede redningsvæsen. Han bosatte sig i en skudehandlergård på Krovej.
Imellem disse to ejendomme var en vej, omtrent hvor P. Boelsensvej ligger i dag, og vi kan forestille os, at Peter Bollesen Holler gik ad

denne vej, når han skulle besøge sønnen eller skulle ned til landingspladsen, for enden af krovej, for at få en skipperhistorie.

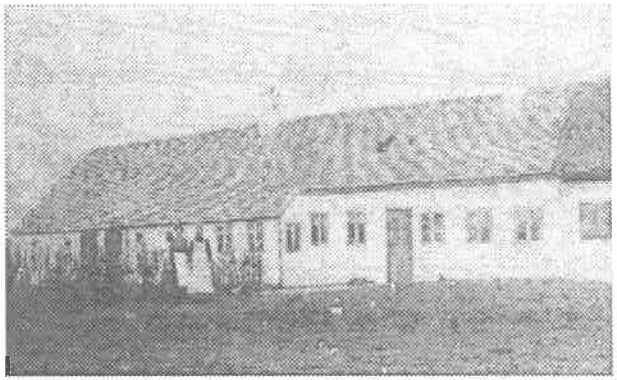

P. Pedersens hus, der blev nedrevet under 2.verdenskrig, for at give plads til et minefelt

P. Madsens gang

Navnet P. Madsen fortaber sig lidt, men Poul Odder Madsen boede i det lange hus ved Karbak, og det siges, at han brugte stien, når han gik til landingspladsen for at hente "kisingfisk", usolgte fisk, som f.eks. havkat og andre småfisk. Æ'kisingkasse, der stod i hjørnet af fiskepakhuset, var til alles afbenyttelse, idet der jo skulle være mad til alle.

Fiskepakhuset

Pinbak

Opkaldt efter klitten Pinbak, der ligger i området. Selve navnet Pinbak fortaber sig i historiens glemsel, men se i øvrigt forklaringen under Nordvestbak.

Ruesbak

"Rues" er det lokale navn for rose, og den gamle stampemølle lå ved enden af denne vej.

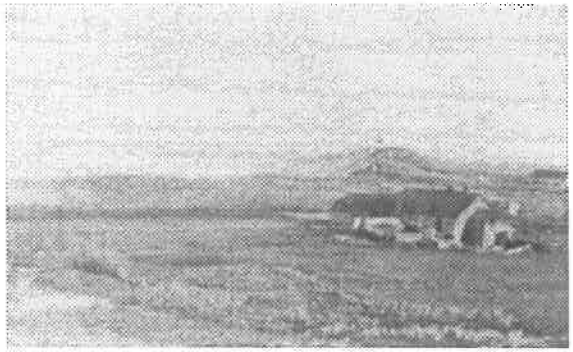

Den gamle stampemølle, bemærk iøvrigt kaben på Karbak

Den vilde klitrose (Rosa pimpenellifolia) vokser i områdets klitter, samt i klitheden. Klitrosen er en lav, tætgrenet busk med flødefarvede blomster, der blomstrer i juni og juli.
Klitrosen har et meget dybt og udbredt rodnet og kan derfor klare sig trods storm og sandflugt. Dette skønne navn er også brugt til vores plejehjem (1988), da den om nogen symboliserer mølboer og hawfolk, ved sin nøjsomhed og vilde skønhed. En anden og mere dominerende rose er Rynket Rose (Rosa rogusa), som er en almindelig forekommende plante omkring husene i Klitmøller. Planten, der er indført fra Japan, er kraftig voksende og kan danne de velkendte tætte "hybenkrat" på op til 1 - 2 meters højde. Stedvis er disse hybenkolonier et stort problem, fordi de breder sig ukontrolleret, også i naturområder, hvor rosen er en kraftig konkurrent til den naturlige vegetation. Rynket Rose blomstrer i juni - juli med hvide, røde eller rosa blomster og får store, kugleformede, røde og velsmagende hyben.

Sinne Krokonesvej

Parcel af 46, som blev kaldt "den gamle kro". Opkaldt efter væver Jensine Nordentoft (Sinne krokone) gift med fisker Niels Christian Poulsen, der ejede kroen 1866-1880.
Huset blev ofte nævnt som "den gamle kro", så muligvis har de drevet krodrift uden tilladelse fra stedet.

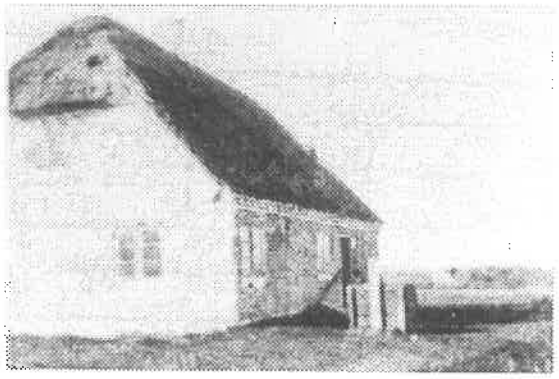

Sinne krokones hus omkring 1900.
Huset lå hvor det nuværende Krovej 39 ligger

Skaksvej

Opkaldt efter strandkontrollør Hans Andersen Skak, gift med Nicoline Birnhom. Han blev i 1870 strandkontrollør i Klitmøller og ægteparret flyttede ind på Matr. nr. 12, som forgængeren Bolwig ejede. I 1875 flyttede de til Matr. nr. 13e, Skaksvej 40, som toldvæsenet havde lejet.

Skolestien

Klitmøller skole ligger på denne vej, og den nuværende skole blev bygget i 1942. Undervisningen af Klitmøllers børn startede dog meget tidligere i de gamle gårde. Noget af det tidligste, vi kunne opspore, er fra Petronelle Kierstine Søltofts testamente i 1790, hvor hun i punkt 16 skriver:
"Skal de øvrige huuse jeg endnu eier ved Klitmøller være henlagt til Skoleholderen ved Klitmøller paa samme maade, som allerede forhen er sket er med de jeg forhen har givet til Skolen ved Klitmøller".

Af Landvæsenskommisionenes møde i Klitmøller 1814 fremgår det, at Klitmøller ingen skolejord havde og kun én skolestue tilbygget Mads Bollesen Hollers ejendom (Matr. 63). Efter nogen forhandlinger enedes man om Mads afstod jord til skolen, og det blev Matr. 1, beliggende midt i Matr. 63. Stedet var velvalgt for en skole, idet det lå centralt i Klitmøller, hvor fire veje mødtes. Skolestuen lå i den østre ende af skolelærerens hus, på Matr. 63. På Matr. 1 var der ingen bebyggelse.

Mads Bollesen Holler var om sommereren i skudefarten og fungerede om vinteren, når skuderne var trukket på land, som lærer for byens børn. Det har på denne tid antageligt været sådan, at børnene gik i skole om vinteren og hjalp til i hjemmet om sommeren.

I 1898 byggede man skolestuen om til beboelse for andenlæreren og opførte et nyt hus med to skolestuer med fælles forstue. Vi går udfra, at det lille toilet øst for skolen blev bygget ved samme lejlighed. Det gamle lille toilet har efter sigende været ramme for mange styrkeprøver eleverne indbyrdes.

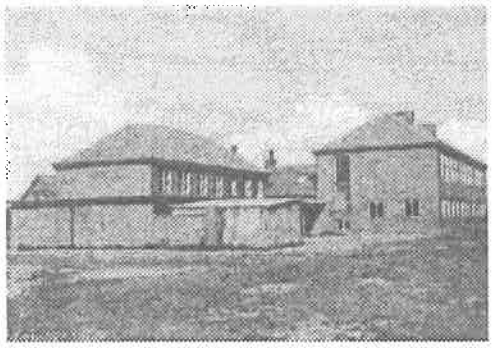

I 1942 blev den nuværende skole indviet.

Skægshøj

Udtales egentlig som Skjæshyw. I klitter og klitheder findes flere arter af græsser, som på grund af deres lave strittende tuer kaldes for "skæg". Selve klitten hedder skægshøj og har været markant med sin bevoksning af græsarten Sandskæg (Corynepheros canescens). Sandskæg findes på tørre, sandede områder i den grå klit og på sandede marker, hvor den med et godt rodnet kan holde på sandet og kan tåle en moderat sandfygning. En af Dragsbech slægtens forfædre kaldtes Skægshyw, fordi han boede i området.
En ældre dame fra Klitmøller fortæller, at hun som barn kom meget op på "Skjæssi" til det lille hvide hus "Æ sækhus", hvor Martin Jensen huserede. Her afleverede alle, der fik muslinger til muslingekrogene, deres vaskede og tørrede muslingesække. Martin Jensens arbejde bestod så i, at afprøve kvaliteten af sækkene ved at sætte benet ned i hver ende og så rykke godt til – først det ene hjørne, så det andet hjørne og til sidst på midten. Så måtte de folk, der havde afleveret sækken, håbe på den holdt til strabadserne, for ellers var der ingen betaling for den. Sækkene blev også brugt som måtter til træskoene i hjemmene.
Oppe på "Skjæssi" var der også tørrestativ til klipfisk, som Martin Jensen vogtede nidkært over.

Sletningen

Området er fra gammel tid altid kaldt æ'slæting.

Spanggårdsvej

Opkaldt efter husmand Niels Jensen Spanggaard, 1805-1892. Gift med Kirstine Marie Christensdatter Konge. Ægteskabet var barnløst, og de havde Nielses forældre boende til aftægt i huset. De boede på Matr. nr. 69, huset er nu nedrevet.

Spendbak

Gammelt stednavn på en høj bakke i området, se i øvrigt Nordvestbak.

Splittergab

Splittergab er navnet på passagen mellem to store klitter, der lå 50 – 100 meter nede af Splittergab fra Kystvejen. Den østlige klit blev fjernet af tyskerne under 2. verdenskrig, og arbejdet stod på i over et år. Man kan i dag se det store flade areal på østsiden af Splittergab. Udfor Splittergab lå den store gård Hausgaard, der blev revet ned ca. 1850.
I dette område ligger også, for enden af Krovej, den gamle amtsvejs afslutning Was ende, hvor der mellem to klitter til tider kan ses både strand, hav og sol. Et rigtigt skønmaleri - "der står et slot i vesterled". (har ofte været motiv for den lokale maler Kobberup).
Mange af beboerne i Klitmøller brugte i gamle dage rent sand – flyvesand - til at strø ud på gulvene i husene og meget af sandet blev hentet nede ved "Æ was ende".

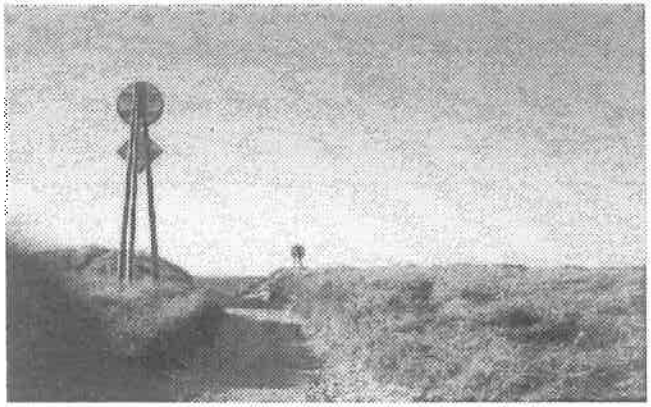

"Æ was ende"

Strandfogedvej

Vejen er opkaldt efter strandfoged, sømand, fisker, landmand, redningsmand, vognmand og klog mand Martin Konge Mortensen (1855-1941), gift med Johanne Marie Jørgensen. De købte ejendommen, Matr. nr. 36, i 1882. De rev den gamle ejendom ned i 1896 og byggede et nyt hus med lade. Laden blev opført af gamle sten fra Tvorup kirkeruin.
Meget af Martin Konge Mortensens indtægt stammede fra virksomheden som klog mand, han havde således konsultation på Grand hotel i Thisted en gang i ugen. En konsultation kostede 5 kroner.

Strandfogedvej 5, nedbrændt 1969. Laden er stadig delvis bevaret

Her lå den gamle Øster Mølle (Overklitmølle), oprindeligt ejet af Vester Vandet kirke. Gamle fundamentsrester kan stadig ses ved åen. Møllerne i sognet går langt tilbage, således meddelte præsten i Vandet, at der i 1555 var 6 møller, hvoraf 3 var i drift, i sognet. I 1683, hvor Mads Pedersen er selvejer og møller, er møllehuset til Overklitmølle et 3 fags hus, med en kværn der drives af et Undergangs Vandhjul. "Møllen kan ikke male uden om Foraaret og efter Høst, eftersom berettes, at gammel sandflugt har opfyldt og fordærvet Aagangen". Møllen faldt ned i 1893.

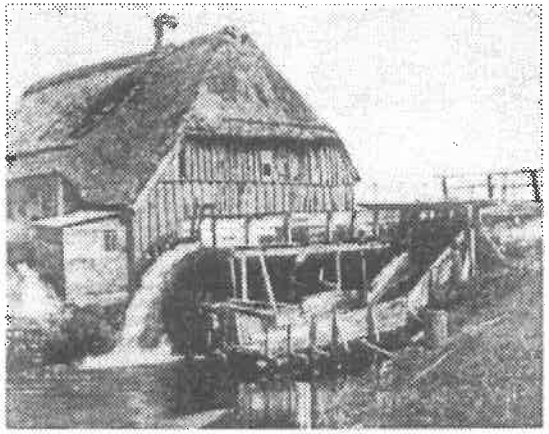

Østermølle

Stågbak

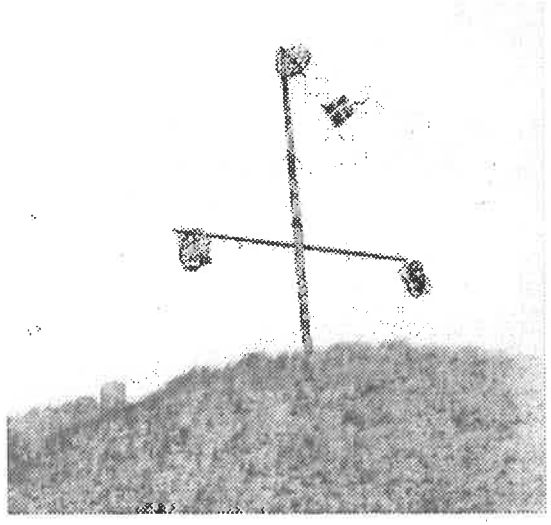

Signalmaste på stågbak 1928

Vejen der fører til signalmasten, (ståg-stage-mast), på den høje klit ved fiskerlejet. Masten blev brugt af fiskerne til at fortælle om landingsforholdene ved landingspladsen.

1 ballon i toppen af masten
kom i land snarest.

1 ballon i top + 1 i nordenden af tværstangen
Søg landing mod nord. Flaget i masten betød, at redningsbåden lå standby lige inden for de værste søer. Omvendt hvis den anden ballon var placeret på sydenden af tværstangen.

3 balloner i masten
Bliv ude indtil videre, da landing er farlig, men de gamle skippere landede alligevel og de udnyttede altid jævningen bag den tredje store sø til at få båden gennem brændingen.
Nu bruges den lille mast på bakken sammen med masten ved Karen Sands hus, no. 152 som ledefyr gennem æ led til landingspladsen. Æ'led vil sige det område hvor brændingen er mindst hård i indsejlingen. Stågen bruges også som landmærke for gode fiskepladser uden for Klitmøller.

Tolderstien

Fører ned til den tidligere toldkontrollørbolig opført af Otto Hausgaard på grunden, Matr. nr. 41b, billedet til venstre I 1898 udlejede han huset til toldvæsenet, der oprettede strandkontrollørbolig. Kontrolløren var Adolph Anton Julius Top, født 1857. Han arbejdede i Klitmøller til 1926. Huset blev taget af havet den 7. december 1961.

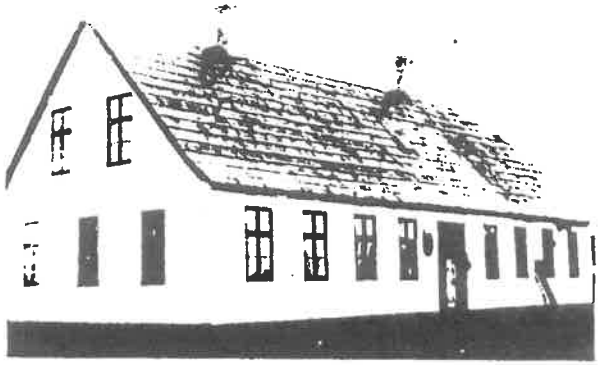

Huset på matr. no 41b

Trinbak

Opkaldt efter klitten trinbak, der ligger i området.

Trøjborgvej

Området, som vejen gennemløber, kaldes Trøjborg, og er nævnt i kort fra 1789. Den burde nok retteligt hedde Trøjbak, da vejen fører hen til Trøjbak. Trøjbak er i dag svær at genkende som bakke, idet den blev ødelagt af tyskerne. De lod hele den øverste halvdel af klitten fjerne, måske for at skaffe skudfelt for nærforsvar af deres batteri. Før dette var Trøjbak nok den mest markante klit i Kitmøller. Den lå med længdeaksen vest-øst omtrent i vestkanten af skoven, hævede sig stejlt op fra Sibiriens hedeflade med skarpe konturer og kunne tydeligt ses helt fra Ørhagevej. Renden, som nu løber reguleret på nordsiden af vejen, hed og hedder stadig Trøjbakrende.

Tuerbak

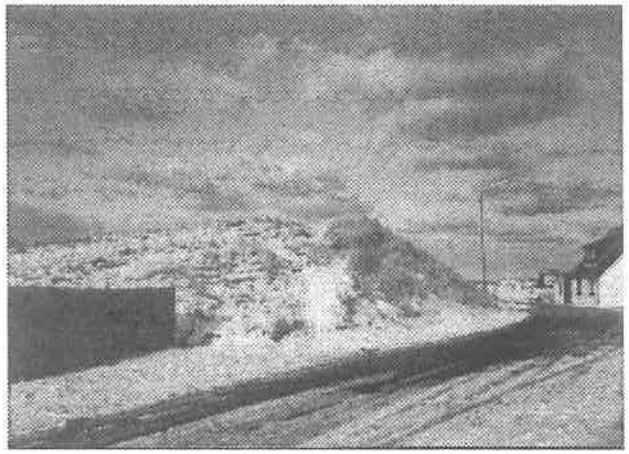

Indgang til Tuerbak

Klitten Tuerbak var i 1940'erne en ganske imponerende klit. I dag er mere end 90 % af den forsvundet i havet. Bunkeren, som i dag ligger i havstokken, lå i klittens vestside, så klittens nordside har ligget længere ude i havet.
"Tuer" er de lokale betegnelse for torne. I klitterne vokser den kraftigt tornebesatte busk Havtorn (Hippopha¨e rhamnoides). Havtorn danner tætte krat på lysåbne steder, normalt med en højde mellem 1 og 2 meter, men kan på beskyttede steder blive betydeligt højere. Havtorn har kraftige rodskud, som uden problemer trænger gennem flise- og asfaltbelægninger.
Havtornens vækst stimuleres ved tildækning af sand, og desuden har havtornen sin egen forsyning af kvælstof, da den på samme måde som ærteplanter kan udnytte luftens kvælstof ved hjælp af en symbiose med svampe. Havtornen har på grund af disse egenskaber altid været et vigtigt element i at bekæmpe sandflugten, og allerede i Danske Lov fra 1683 var der et forbud mod at ødelægge havtornekrat.
Blomsterne er små og bemærkes ikke på samme måde som de talrige, dekorative orangegule frugter, som ofte sidder på planten næsten til foråret. Frugterne er eftertragtede af blandt andet drosler og hønsefugle.

Tørvekjær

Navnet stammer fra området lidt tættere på Vandet sø, hvor mølboerne gravede tørv til fyringssæsonen. Mølboerne genoptog gravningen af tørv under anden verdenskrig. Kvaliteten af tørvene var ikke særlig god, og når folk husker tilbage, mindes de også lugten som værende ikke særlig behagelig.

Vangvej

Vejen der fører til Vang - en lille landsby 7 km fra Klitmøller. På Vangvej ligger Klitmøller Kirke indviet i 1872. Før denne tid gik mølboerne i kirke i Vester Vandet Kirke, hvortil mølboerne har skænket flere flotte ting, som endnu er bevaret i Kirken. I 1852 bestemtes det, at lejeindtægten fra ålekisten skulle gå til opførelse af et kapel i Klitmøller.

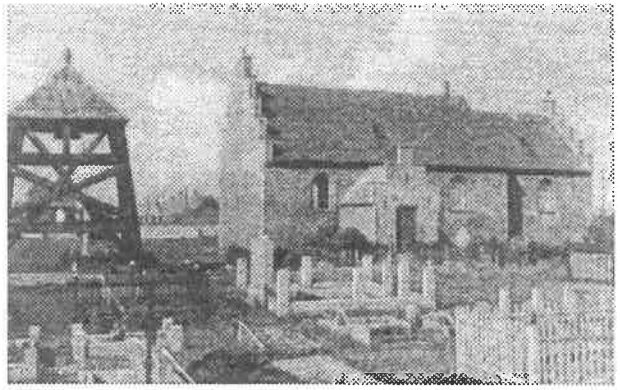

Klitmøller Kirke

Kirken blev opført i røde mursten med glatte kamtakgavle efter tegninger af murermester Hyldal fra Thisted. Kirken blev første gang restaureret i 1949, og den fik sit nuværende udvendige udseende - med brune mursten uden kamtakgavle - under restaureringen i 1966/67. Indvendig blev kirke og kapel restaureret i 2000/2001.
I den forbindelse blev kapellet udsmykket med en gammel skibskøl – som efter oplysninger fra Nationalmuseet stammer fra en gammel sandskude fra 1400-1500 tallet, som blev brugt til en betydelig samhandel mellem Nordjylland og Norge. Skudefarten fra den åbne strand ophørte sidst i 1800 tallet.

Klokketårnet er en svært, tømret klokkestabel placeret sydvest for kirken. Kirkegården bærer præg af, at Klitmøller har det barske Vesterhav som nærmeste nabo, og på kirkegården finder vi flere meget smukke og særprægede mindesmærker for forliste søfolk. Bl.a. kan vi nævne et mindesmærke for besætningen på barkskibet "Sleipner", et monument for fire lokale fiskere, som druknede under en uvejrsnat i november 1892, samt en mindesten over 12 lokale fiskere, som krigsforliste i 1944.
Barkskibet "Sleipner", en bundrådden plimsoller med en besætning på 14 mand, var på rejse mellem Grimsby og København med en ladning kul. Skibet blev den 19. november 1880 af skibets kaptajn sat på grund ud for Klitmøller redningsstation. Mulighederne for redning syntes således gode, men desværre blev skibet sat på grund så langt ude, at raketterne fra land ikke kunne nå dem. Redningsbåden måtte efter flere forsøg opgive at nå ud til vraget, da redningsbåden ikke var egnet til redning fra stranden. Skønt det var højlys dag og rimeligt havvejr blev Sleipner slået til vrag i brændingen og alle 14 ombordværende druknede. En sørgelig hændelse der dog udvirkede, at redningsstationen i Klitmøller fik en ny redningsbåd, der blev konstrueret således, at den kunne begå sig på den farlige kyst.

Alterbilledet, med Jesu vandring på søen, er malet af Kong Christian d. 9.s dronning Louise efter kongeparrets besøg i 1882. Den nuværende ramme om billedet er bekostet af Kong Christian d. 10. efter et besøg i 1922. På samme tid blev kirkens prædikestol prydet med udskårne evangelistsymboler, og stolegavlene fik smukke udskæringer. Dette arbejde blev udført af Rud. Petersen og bekostet af henholdsvis skibskaptajn P. Konge Mortensen og Klitmøller bjergelaug.

Alterstager og dåbsfadet er skænket til kirken i forbindelse med indvielsen i 1872. Alterstagerne er af messing og stammer fra 1589. De blev i sin tid skænket til Thisted kirke af Anders Nielsen og hustru Maren Gris. Dåbsfadet, der også er kommet fra Thisted Kirke, er nederlandsk fra ca. 1650. Det forestiller syndefaldet.
I forbindelse med istandsættelsen i 2000/2001 blev den oprindelige alterudsmykning fra 1872 – et gammelt forgyldt trækors fundet og gjort i stand. Det hænger nu over døren ud til våbenhuset.
Det fortælles, at P. Jensen en dag var på vandring ad Vangvej og skulle over åen, men som følge af sin store brandert faldt han pladask i åen. Hans hund "Bajonne" sprang glad fra den ene bred til de anden, hvorfor p. Jensen sagde:

Du est en dejlig hund Bajonne
du svømmer over badde haw og å
og hvast i verden være må

Vangvej ca. 1920

Vangsåvej

Vejen, der fører til Vangså, den lille landsby 5 kilometer syd for Klitmøller. Mange gamle familier i Klitmøller stammer oprindeligt fra Vangså. Mange fra Vangså fiskede fra Klitmøller og gik turen frem og tilbage hver dag. Vangså fik kommunal vandforsyning i midten af halvfjerdserne og fik først elektricitet i 1977. Før havde husene deres egne brønde og belysning, og madlavning var gasbaseret. Da fjernsynet og køleskabet vandt frem, fik enkelte huse deres eget lille elektricitetsværk.

Vegebjergsti

Opkaldt efter stedet Vegeberg (Veggeberg, Vægeberg), der var en lille ø i stenalderhavet, ejendommen matr.17, Trøjborgvej 20 har ligget på denne ø's område. Førhen var det ofte sådan, at folk fik navn efter det sted, hvor de boede, og undertiden fortrængte stednavnet helt eller delvist gamle slægtsnavne som Dragsbech og Brandi. Således findes der flere slægter med samme navn, uden de nødvendigvis er af samme familie, men deres forfædre har blot boet de samme steder.

Vestermøllevej

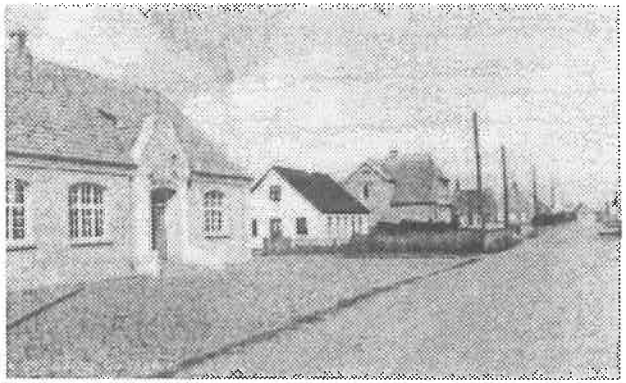

Parti fra Vestermøllevej

På Vestermøllevej ligger det gamle missionshus, det nuværende KL-Digital. Missionshuset var samlingssted for de indremissionske i byen. Indremisionen var meget udbredt i de små fiskerlejer langs den jyske vestkyst.
Ved åen ved Vestermøllevej kan man se de gamle rester af vestermølle, hvor der også var savværk. Bønderne kom i stort tal fra omegnen for at få malet kornet i Klitmøller. Ved denne mølle var også det første toilet med rindende vand, idet aftrædelseshuset med hul i bunden lå direkte over åen.
Møllen hed oprindelig mellemmølle, da vestermølle lå, hvor åen nu løber i havet. I 1683 var Peder Pedersen Søe selvejer og møller på mellemmølle. Møllehuset var 3 fag og blev drevet af et Undergangs Vandhjul.

Mellemmølle havde samme problem med tilsanding af åen som Overklitmølle og kunne således kun male om foråret og efter høst.

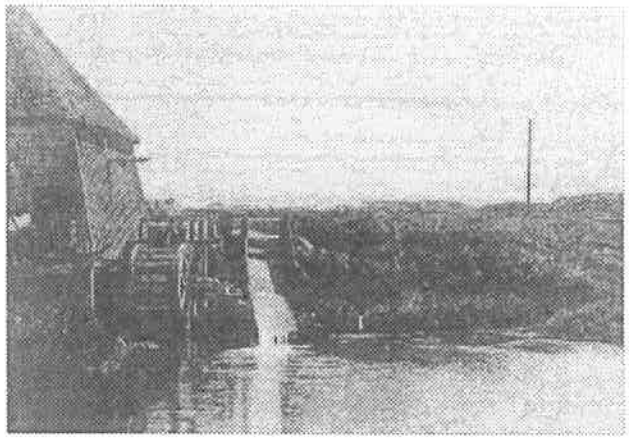

Mellemmølle, bemærk aftradelseshuses i venstre side

Den oprindelige Vestermølle, der var 3 fag og blev drevet af et Undergangs Vandhjul, var i 1683 ejet af herremand Johan Adolf Clerqve og blev passet af Jens Nielsen. Denne mølle holdt dog op med at male korn i 1793 for at blive bygget om til stampemølle og hed siden aldrig an det end stampemøllen. Møllen stoppede i 1907 og blev taget af havet i 1955.

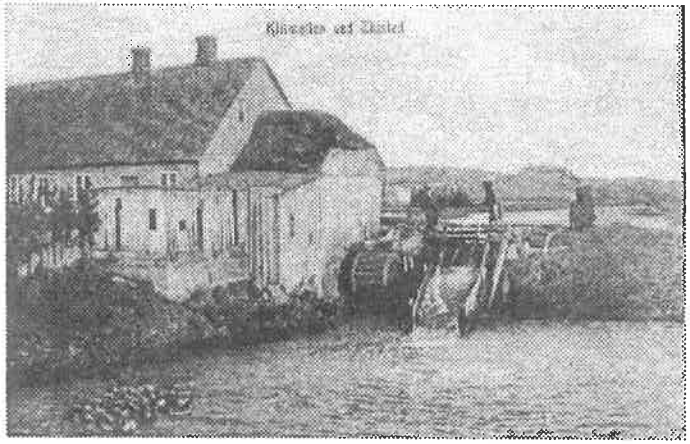

Stampemøllen

Vinkelsti

Navngivet af Hanstholm kommune, så det er vel kommunal hokus - pokus.

Ørgårdssti

Opkaldt efter Otto Nielsen Ørgaard (1880-1941), gift med Mette Marie Nielsen. De boede på Ørhagevej 97. Otto Ørgaard fiskede som partsfisker med kystbåden "Arken". I 1931 indviedes Klitmøller Isværk og Otto Ørgaard blev ansat som den første frysemester og forblev i denne stilling i en årrække. Arbejdet som frysemester var et meget ansvarsfuldt og betroet arbejde, for nu kunne fiskerne endelig køle den nyfangede fisk ned og dermed bevare den gode kvalitet hele vejen til forbrugeren og dermed opnå bedre priser. Før isværket blev startet op, havde fiskerne skaffet is fra åen eller søen om vinteren og opbevaret det i ishuset, men dette rakte ikke til hele året, og så måtte fiskerne tørre resten af fangsten. Dette påvirkede naturligvis priserne, så man kan virkelig sige, hun bestred et meget vigtigt arbejde.

Ørhagevej

Vejen, der i dag er hovednerven i byen, er af nyere dato, Sidst i 1800 tallet endte Klitmøller -Thisted vejen nemlig nede omkring Was ende, nederst mod havet ved krovej, hvor landingspladsen lå dengang i skudefartens dage.

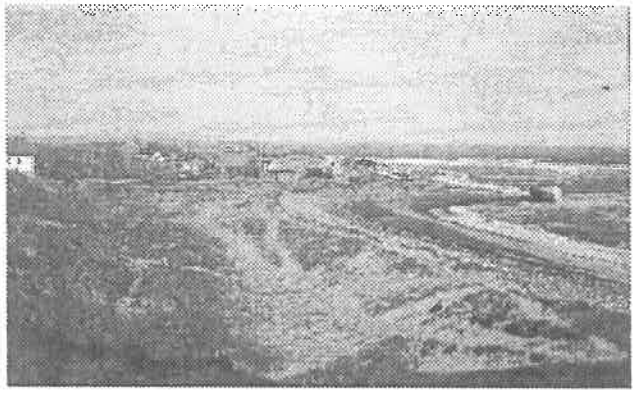

Parti fra Ørhage

Åstien

Vejen slynger sig langs med åen, derfra navnet

Andre stednavne

KaMeeRabak

En af klitterne neden for kroen, har i folkemunde altid været kaldt Kameerabak. Navnet stammer fra, at kromand Hausgaard satte et periskop op, så de fine gæster kunne ligge bag klitten og nyde udsigten ud over havet.

Galionshyw

En af klitterne i dette område hed også Galionshyw, da man havde sat en galionsfigur fra et strandet skib op på toppen af klitten. Hvorfor de gjorde det er der ingen der ved, men det kunne have været enten for sjov, eller fordi figuren og klitten blev brugt som landmærke for en god fiskeplads uden for Klitmøller.

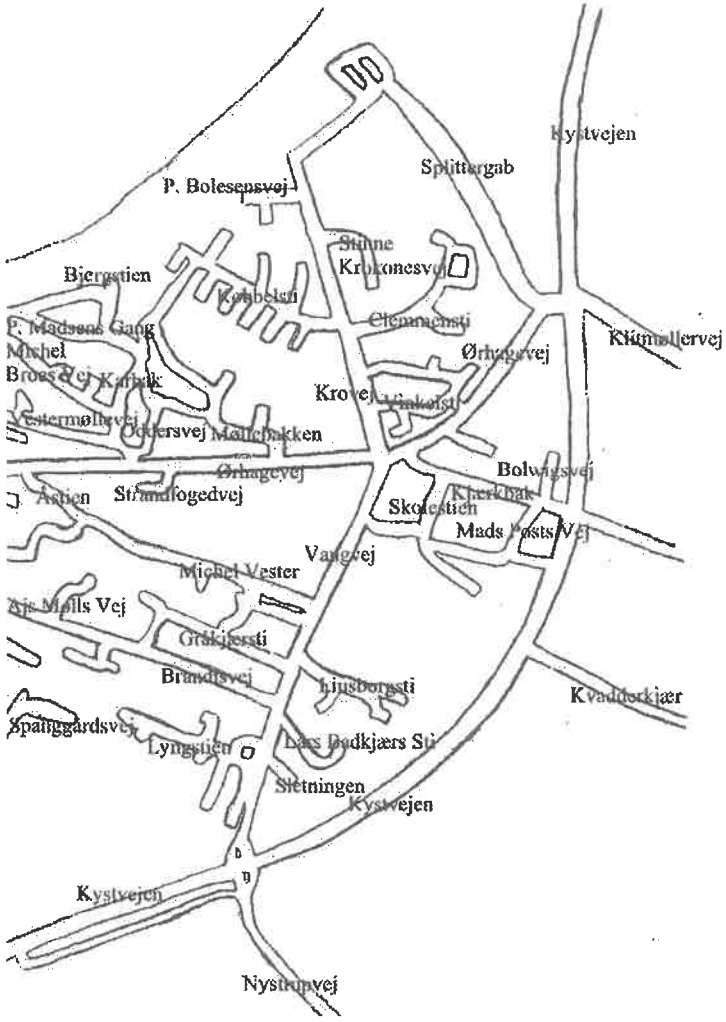

Klitmøller øst